

ЗАГАЛЬНІ ТА ДЕТАЛІЗОВАНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ

*ЛІЗУТ Р.А., К.Е.Н.,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Після розпаду колишньої системи організаційно-економічної безпеки її концептуальна, інституційно-організаційна та стратегічна основа були втрачені. Парадигма державної безпеки, що існувала в старих умовах і мала відповідні стратегічні пріоритети, ідеологію і т. д., вже не могла спонукати появу нових структур забезпечення національної і територіальної безпеки. За минулі двадцять сім років незалежності і виникнення нових організаційно-економічних відносин, виникла потреба в якісно іншому підході до розглянутої проблеми. Економіка України в своєму становленні пережила ряд небачених раніше криз. Вони супроводжувалися деформацією структури економіки, майновим розшаруванням суспільства, зростанням рівня бідності, криміналізацією господарської діяльності й суспільства в цілому.

У світовому розвитку виникли і стрімко розвивалися різні тенденції, такі як глобалізація світового господарства, а потім не менш стрімка його регіоналізація й структуризація. З'явилися і отримали переважаче значення завдання «виживання» економіки, усунення виникаючих зовнішніх і внутрішніх загроз, викликаних входженням країни, її агросфери у світову економіку. Нові загрози вже були пов'язані з відкритістю економіки країни та участю аграрних підприємств, особливо великих агрохолдингів і агрокорпорацій в глобалізаційних процесах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В результаті протікання світових процесів і внутрішніх трансформацій структура аграрної економіки України об'єктивно змінилася. Це спричинило появу нових трактувань понять «економічна»/«організаційно-економічна безпека». Наразі, ключовими параметрами в них виступають: стабільність, стійкість, конкурентоспроможність економіки, здатність забезпечити її розвиток, дотримання прав особистості і суспільства, рівня і якості життя громадян. Змінилися

загрози та виклики організаційно-економічної безпеки, їм на зміну прийшла велика сукупність інших загроз, ризиків і викликів невизначеності. При цьому акцент ставиться саме на формування механізмів стратегічного управління організаційно-економічною безпекою аграрних підприємств.

Формування цілей статті. Мета статті полягає в опрацюванні теоретичних засад формування стратегій управління організаційно-економічною безпекою аграрних підприємств в розрізі окремих цілей суб'єктів з використанням різних підходів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наразі, наявними є два переважаючих підходи до питань забезпечення організаційно-економічної безпеки аграрних підприємств. Перший з них ґрунтується на дуже поширеній і підтвердженій тезі, що організаційно-економічна безпека аграрних підприємств знаходиться в нерозривному зв'язку з економікою регіону, що власне економіка і забезпечує необхідний рівень безпеки. Разом з тим, підприємства повинні бути здатні захистити себе за допомогою високих організаційно-економічних показників: дохідності, зайнятості, продуктивності праці, рівня конкурентоспроможності і т. д.

Другий підхід ґрунтується на тому, що підтримувати організаційно-економічну безпеку аграрних підприємств повинна влада через систему соціальних, економічних, правових, політичних, екологічних і державних інститутів. За допомогою яких повинна бути створена комплексна система, що включає державні органи і структури різних рівнів регулювання управління, а також правову інфраструктуру. Необхідно відзначити, що офіційна позиція України більш схильється до другого підходу. На нашу думку, обидва підходи мають раціональні основи, якими не можна нехтувати і які повинні враховуватися при розробці стратегії і програм організаційно-економічної безпеки аграрних підприємств.

Нами пропонується використання програмно-цільового методу управління в процесі розробки програм організаційно-економічної безпеки аграрних підприємств. У змісті цієї програми має бути передбачена регіональна програма організаційно-економічного розвитку. Така взаємозалежність зазначених програм враховує важливість перетину інтересів господарюючих суб'єктів і регіональних органів управління, а також важливіше значення їх взаємодії у сфері забезпечення безпеки, що є необхідною ланкою у створенні системи, яка враховує обидва вищезазначених підходи.

Щоб організаційно-економічна діяльність господарюючих

суб'єктів служила інтересам забезпечення безпеки, вона повинна здійснюватися в рамках механізмів регуляторів, з урахуванням економічних інтересів обох сторін [16, с. 52]. Виявлення ключових моментів такої взаємодії має бути представлено окремим етапом організаційно-економічного механізму управління їх організаційно-економічною безпекою.

Розрізняють три типи стратегій забезпечення організаційно-економічної безпеки: стратегія запобігання переростання в загрозу наявних факторів дестабілізації; стратегія ліквідації існуючих загроз; компенсаційна стратегія, спрямована на відшкодування вже завданого збитку в результаті дії загрози [4-6]. Як показує практика, для двох перших типів характерна діяльність щодо запобігання загрози: вона або не виникає взагалі (1-й тип), або їй створюється перешкода (2-й тип). Реалізація стратегії третього типу призводить до компенсації вже нанесеного збитку об'єктам організаційно-економічної безпеки за допомогою відповідних механізмів. Очевидно, що перевагу для ефективного забезпечення організаційно-економічної безпеки мають стратегії перших двох типів. Стратегії 3-го типу використовуються, якщо перші дві вже неможливо застосувати, або коли шкоди можливо компенсувати.

Існує ряд визначень такої категорії, як «стратегія розвитку». Якщо слідувати основоположникам стратегічного менеджменту [4, 7-8], стратегією можна вважати способи і методи досягнення певних (бажаних) результатів, які дозволяють знайти і використовувати в заявлених інтересах існуючі сприятливі можливості. У сучасних дослідженнях при трактуванні робиться акцент на розуміння будь-якої стратегії як організаційно-управлінського процесу, який здатний забезпечити виконання певних цілей і досягти задоволення визначених потреб шляхом цілеспрямованої зміни деяких чи багатьох параметрів організаційно-економічних систем в нестабільній і неконтрольованій середовищі.

Погоджуючись з цими основами і спираючись на базисні завдання процесу забезпечення організаційно-економічної безпеки регіону, пропонується визначати стратегію безпеки регіону як управлінський процес, що складається з комплексу дій з метою забезпечення такого рівня організаційно-економічного розвитку регіону, який дозволяє запобігти або ліквідувати будь-які загрози організаційно-економічної безпеки регіону, або повністю компенсувати вже завдані збитки. При цьому організаційно-економічна безпека націлена на фіксацію найбільш характерних ознак і областей

життєдіяльності людини і суспільства, які допомагають виживати як дрібним, так і великим соціальним системам: особистості, суспільству, території, державі.

Таким чином, стратегія забезпечення економічної безпеки також є певною програмою дій, які спрямовані на досягнення поставлених цілей (забезпечення організаційно-економічної безпеки). Базисом стратегії організаційно-економічної безпеки регіону має служити дерево цілей, сформовано з урахуванням факторів, що загрожують стабільності системи безпеки [17-18]. Такими факторами на рівні регіону є зовнішньоекономічні, макроекономічні, ресурсні, виробничі, інноваційні, інвестиційні, енергетичні, соціальні, екологічні та ряд інших, які формують загрози для системи організаційно-економічної безпеки аграрних підприємств.

У числі найбільш значущих чинників можна назвати залежність внутрішнього ринку регіону від зовнішньоекономічної кон'юнктури, його недостатня захищеність від недобросовісної конкуренції (можна виділити фактор такої конкуренції з боку монополістів, а також осіб і організацій, які здійснюють контрабанду), залежність від імпортних енергоносіїв, невирішені питання з диверсифікацією маршрутів і джерел енергоносіїв, слабе використання енергетичного потенціалу регіонів, цілий ряд соціальних факторів, таких як низькі демографічні показники, низькі рівень і якість життя громадян і т. д.

Необхідною умовою кожної системи є наявність цілей, причому дослідники виділяють ряд особливостей цієї проблеми [4-8]. По-перше, діяльність у сфері організаційно-економічної безпеки не можна вважати продуктивною, отже цілі потребують оптимізації для упорядкування витрат ресурсів. Паралельно стоїть завдання раціонального використання цих ресурсів для відстоювання інтересів регіону.

По-друге, необхідно визнавати пріоритетність одних цілей щодо забезпечення організаційно-економічної безпеки перед іншими, тому їх реалізація повинна бути першочерговою. Для виконання такого завдання необхідно поділ цілей по групах об'єктів безпеки на державні, які переслідують в регіоні державні інтереси, причому ними можуть бути як державні органи, так і юридичні та фізичні особи; потім об'єкти міжрегіональної взаємодії та співробітництва; регіональні об'єкти, які представляють інтереси регіону всередині і поза ним; персональні об'єкти юридичних і фізичних осіб, які є резидентами регіону.

По-третє, необхідно також ретельно структурувати загальний список цілей безпеки регіону для встановлення пріоритетів та узгодження з цілями безпеки держави. Цілі можуть бути класифіковані

як стратегічні, тактичні й оперативні. Стратегічні цілі переслідують створення такого середовища проживання, яке було б безпечне для населення регіону і задовольняло б його духовним і матеріальним потребам.

Головною відмінною рисою оперативних цілей є необхідність у визначенні їх послідовності, тобто встановлення черговості: визначення проблеми, її призупинення, виявлення причини або загрози, прийняття компенсаційних заходів щодо її ліквідації. Тактичні цілі вимагають визначення об'єкта, що піддається дії цілі, часового інтервалу дії (ціль може бути разовою або перманентною), а також визначення тієї організаційної структури, яка відповідала б за досягнення мети. Всі види цілей можуть існувати паралельно, що дозволяє маневрування ними і управління в рамках системного підходу [4-7].

Для представлення процесу цілепокладання може бути використаний наступний алгоритм:

- формування загальних для аграрних підприємств стратегічних цілей на макрорівні;
- виділення окремих конкретних цілей забезпечення безпеки на мезорівні;
- розподіл цілей на мікрорівні по ієрархії, їх деталізація (в координатах часу і простору);
- моделювання та формалізація цілей, вибір відповідних індикаторів досягнення цілей і їх кількісних значень;
- узгодження всіх видів цілей з представниками ціленосіїв.

Спільні стратегічні цілі щодо забезпечення безпеки аграрних підприємств являють собою узагальнені, типологізовані, як індивідуальні, так і групові цілі бізнес-спільноти, сільського населення, всіх органів управління. Це можуть бути: забезпечення стабільності, досягнення певного рівня і якості життя сільських жителів, особистих прав і свобод індивідуума, достатніх умов для розвитку особистості, отримання всіх необхідних послуг й екологічного захисту.

Стратегічні групові цілі бізнес-спільноти спрямовані на забезпечення економічної ефективності агробізнесу, його капіталізації; стабільності умов для своєї діяльності, забезпечення інституційних умов розвитку, стратегічного партнерства з владними структурами і т.д. Стратегічні цілі всіх органів управління повинні узагальнювати і погоджувати цілі населення і бізнес-середовища, а також цілі пасивних елементів системи: загальної безпеки та інститутів управління, інфраструктури, екологічного захисту і т.д.

Необхідно відзначити збіг стратегічних цілей безпеки з макроекономічними державними цілями, типовими для держав, економіка яких є ринковою або наближеною до цього типу. Стратегічні цілі забезпечення організаційно-економічної безпеки формуються на базі сукупності цільових орієнтирів регіону і держави. Вони повинні ґрунтуватися на моделі розвитку аграрних підприємств, діяльності сільських громад, місцевої та регіональної влади, брати до уваги законодавчу базу, міжнародні чинники, враховувати інтереси ціленосіїв. Вибір цілей аграрного підприємства можна здійснювати, застосовуючи один з трьох методичних підходів: від бажаного стану безпеки; від стратегічних проблем і загроз, які повинні бути вирішені; суміщення обох підходів. Їх можна деталізувати, застосовуючи такі методи: SWOT-аналіз; визначення конкурентної позиції; визначення ключових компетенцій; використання бачення еліти регіону того стану безпеки, яке потрібно досягти; виходячи із заперечення проблем; використовуючи порівняння з регіоном-лідером; на основі кількох підходів [6].

Висновки. Таким чином, управління організаційно-економічною безпекою аграрних підприємств розглядається нами як процес впливу на організаційно-економічну безпеку з метою забезпечення її стабільного та ефективного розвитку в результаті вчинення взаємопов'язаних, а також послідовних дій, які отримали назву функцій управління. Забезпечення організаційно-економічної безпеки підпорядковується певному порядку дій. До них входить: виявлення та класифікація основних груп загроз безпеці; визначення знакових причин зростання загроз і виявлення основних умов її забезпечення; розробка системи критеріїв; ідентифікація загроз, якщо показник, який її характеризує, перевищив критичний рівень і веде до дестабілізації системи; розробка і здійснення заходів щодо подолання конкретної загрози, що й в результаті формує стратегію управління.

Література.

1. **Амосов О.Ю.** Фінансова безпека підприємства в сучасних економічних умовах: теоретичний аспект. *Проблеми економіки*. 2011. № 4. С. 76-80.
2. **Батюк Л.А.** Суспільні ринкові трансформації: глобальний контекст. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки*. 2018. Вип. 193. С. 110-120.
3. **Батюк Л.А.** Транснаціоналізація національних економічних систем в умовах глобалізації. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки*. 2018. Вип. 200. С. 95-103.

4. **Гапак Н.М.** Економічна безпека підприємства: сутність, зміст та основи оцінки. *Науковий вісник Ужгородського університету: Серія: Економіка*. 2013. Вип. 3(40). С. 62-65.

5. **Гичева Н.Ю.** Діагностика економічної безпеки підприємства. *Економіка: проблеми теорії та практики*. 2004. Вип. 247. С. 634-636.

6. **Живко З.Б.** Економічна безпека підприємства: сутність, механізм забезпечення та управління: Монографія. 2012. 260 с.

7. **Забродский В., Капустин Н.** Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы. *Бизнес-информ*. 1999. № 15-16. С. 35-37.

8. **Ігнатенко М.М.** Планування і прогнозування соціальної відповідальності суб'єктів господарювання аграрної сфери економіки. *Агроевіт*. 2015. № 17. С. 31-37.

9. **Квятко Т.М.** Співвідношення категорій «ефективність» та «конкурентоспроможність»: теоретичні засади досліджень, загальні риси та особливості. *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва: Економічні науки*. 2014. Вип. 3. С. 157-162.

10. **Квятко Т.М.** Генезис наукових основ теорії конкуренції. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки*. 2017. Вип. 182. С. 154-162.

11. **Ковальов Д., Платникова І.** Кількісна оцінка рівня економічної безпеки підприємства. *Економіка України*. 2001. № 4. С. 35-40.

12. **Пашун С.В.** Проблемні аспекти дослідження кон'юнктури сільськогосподарського ринку в Україні. *Агроевіт*. 2018. № 15-16. С. 52-55.

13. **Пашун С.В.** Ефективний розвиток агропродовольчої сфери: методологічний аспект. *Історія економічної думки*. 2018. С. 73.

14. **Рижикова Н.І.** Генезис теорій конкуренції та прикладні засади їх імплементації в інноваційно-інвестиційному розвитку соціально-економічних систем. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2017. № 4. С. 45-54.

15. **Babenko V., Perevozova I., Maliy O., Mykolenko I.** (2019). World informatization in conditions of international globalization: factors of influence. *Global. J. Environ. Sci. Manage.*, 5(SI). pp.172-179. DOI: 10.22034/IJHCUM.2019.05.SI.19

16. **Faiier O., Arefieva O., Miahkykh I., Khloponina-Gnatenko O.** (2019). Risk management in the sphere of state economic security provision using professional liability insurance. *Global Journal of Environmental Science and Management*, 5 (Special Issue), pp. 51-60. doi: 10.22034/gjesm.2019.05.SI.06

17. **Krasnorutsky O.O., Rudenko S.V.** Methodological foundations of economic estimation of agricultural enterprises production capacity. *Scientific bulletin of Polissia*. 2016. № 2(6). P. 140-145.

18. **Sievidova I.A.** (2017). Factors affecting the economic management efficiency of agricultural enterprises in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*, 15(2), pp. 204-211.

19. **Solow R.** (1987). Technical Change and the Aggregate Production Function. *Review of Economics and Statistics*. № 3. pp. 312-320.

References.

1. **Amosov O.Yu.** (2011). Finansova bezpeka pidpryyemstva v suchasnykh ekonomichnykh umovakh: teoretychnyy aspekt [Financial security of the enterprise in modern economic conditions: theoretical aspect]. *Problemy ekonomiky – Problems of Economics*, no 4, pp. 76-80 [in Ukrainian].

2. **Batuyk L.A.** (2018). Suspil'ni rynkovi transformatsiyi: hlobal'nyy kontekst [Public Market Transformations: Global Context]. *Visnyk Kharkiv's'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu sil's'koho hospodarstva imeni Petra Vasylenka: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture: Economic sciences*, no. 193, pp. 110-120 [in Ukrainian].

3. **Batuyk L.A.** (2018). Transnatsionalizatsiya natsional'nykh ekonomichnykh system v umovakh hlobalizatsiyi [Transnationalization of national economic systems in the conditions of globalization]. *Visnyk Kharkiv's'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu sil's'koho hospodarstva imeni Petra Vasylenka: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture: Economic sciences*, no. 200, pp. 95-103 [in Ukrainian].

4. **Hapak N.M.** (2013). Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva: sutnist', zmist ta osnovy otsinky [Economic security of the enterprise: essence, content and basics of evaluation]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu: Seriya: Ekonomika – Uzhgorod University Scientific Bulletin: Series: Economics*, no. 3(40), pp. 62-65 [in Ukrainian].

5. **Hycheva N.Yu.** (2004). Diahnostyka ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva [Diagnosis of economic security of the enterprise]. *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky – Economics: Problems of Theory and Practice*, no. 247, pp. 634-636 [in Ukrainian].

6. **Zhyvko Z.B.** (2012). Ekonomichna bezpeka pidpryyemstva: sutnist', mekhanizm zabezpechennya ta upravlinnya [Economic security of the enterprise: essence, mechanism of providing and management]. p. 260 [in Ukrainian].

7. **Zabrodskiy V., & Kapustin N.** (1999). Teoreticheskiye osnovy otsenki ekonomicheskoy bezopasnosti otrasli i firmy [The theoretical basis for assessing the economic security of the industry and the company]. *Biznes-inform – Business Inform*, no. 15-16, pp. 35-37 [in Russian].

8. **Ihnatenko M.M.** (2015). Planuvannya i prohozuvannya sotsial'noyi vidpovidal'nosti sub'yektiv hospodaryuvannya ahrarnoyi sfery ekonomiky [Planning and forecasting the social responsibility of economic entities in the agricultural sector]. *Abrsvit – Agro-world*, no. 17, pp. 31-37 [in Ukrainian].

9. **Kvyatko T.M.** (2014). Spivvidnoshennya katehoriy «efektyvnist'» ta «konkurentospromozhnist'»: teoretychni zasady doslidzhen', zahal'ni rysy ta osoblyvosti [Comparison of the categories of «efficiency» and «competitiveness»: theoretical background, general features and features]. *Visnyk Kharkiv's'koho*

natsional'nobo abrrarnobo universytetu im. V.V. Dokuchayeva: Ekonomichni nauky – Bulletin of Kharkiv National Agrarian University named after V.V. Dokuchaev: Economic Sciences, no. 3, pp. 157-162 [in Ukrainian].

10. **Kvyatko T.M.** (2017). Henezys naukovykh osnovnykh teoriy konkurentsyyi [Genesis of the scientific principles of competition theory]. *Visnyk Kharkivs'koho natsional'nobo tekhnichnobo universytetu sil's'koho hospodarstva imeni Petra Vasylenka: Ekonomichni nauky – Bulletin of the Kharkiv Petro Vasylenko National Technical University of Agriculture: Economic sciences*, no. 182, pp. 154-162 [in Ukrainian].

11. **Koval'ov D., & Plyetnykova I.** (2001). Kil'kiska otsinka rivnya ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva [Quantitative assessment of the level of economic security of the enterprise]. *Ekonomika Ukrayiny – Economy of Ukraine*, no. 4, pp. 35-40 [in Ukrainian].

12. **Plyhun S.V.** (2018). Problemni aspekty doslidzhennya kon'yunktury sil's'kohospodars'koho rynku v Ukrayini [Problematic aspects of agricultural market research in Ukraine]. *Abrosvit – Agrosvit*, no. 15-16, pp. 52-55 [in Ukrainian].

13. **Plyhun S.V.** (2018). Efektyvnyy rozvytok ahroprodovol'choyi sfery: metodolohichnyy aspekt [Effective development of the agro-food sector: a methodological aspect]. *Istoriya ekonomichnoyi dumky – History of Economic Thought*, p. 73 [in Ukrainian].

14. **Ryzhykova N.I.** (2017). Henezys teoriy konkurentsyyi ta prykladni zasady yikh implementatsyyi v innovatsiyno-investytsynomu rozvytku sotsial'no-ekonomichnykh system [Genesis of competition theories and applied principles of their implementation in innovation and investment development of socio-economic systems]. *Aktual'ni problemy innovatsiynoi ekonomiky – Actual problems of innovative economy*, no. 4, pp. 45-54 [in Ukrainian].

15. **Babenko V., Perevozova I., Maliy O., & Mykolenko I.** (2019). World informatization in conditions of international globalization: factors of influence. *Global. J. Environ. Sci. Manage.*, 5(SI), pp. 172-179. DOI: 10.22034/IJHCUM.2019.05.SI.19 [in English].

16. **Faiier O., Arefieva O., Miahkykh I., & Khloponina-Gnatenko O.** (2019). Risk management in the sphere of state economic security provision using professional liability insurance. *Global Journal of Environmental Science and Management*, 5(Special Issue), pp. 51-60. doi: 10.22034/gjesm.2019.05.SI.06 [in English].

17. **Krasnorutskyy O.O., & Rudenko S.V.** (2016). Methodological foundations of economic estimation of agricultural enterprises production capacity. *Scientific bulletin of Polissia*, no. 2(6), pp. 140-145 [in English].

18. **Sievidova I.A.** (2017). Factors affecting the economic management efficiency of agricultural enterprises in Ukraine. *Problems and Perspectives in Management*, no. 15(2), pp. 204-211 [in English].

19. **Solow R.** (1987). Technical Change and the Aggregate Production Function. *Review of Economics and Statistics*, no. 3, pp. 312-320 [in English].

Анотація.

Лізут Р.А. Загальні та деталізовані стратегії управління організаційно-економічною безпекою підприємств.

В статті опрацьовано теоретичні засади формування стратегій управління організаційно-економічною безпекою аграрних підприємств в розрізі окремих цілей суб'єктів з використанням різних підходів. Розрізняють три типи стратегій забезпечення організаційно-економічної безпеки: стратегія запобігання переферостання в загрозу наявних факторів дестабілізації; стратегія ліквідації існуючих загроз; компенсаційна стратегія, спрямована на відшкодування вже завданого збитку в результаті дії загрози. Визначено, що перевагу для ефективного забезпечення організаційно-економічної безпеки мають стратегії перших двох типів. Стратегії 3-го типу використовуються, якщо перші дві вже неможливо застосувати, або коли шкоди можливо компенсувати.

Ключові слова: організаційно-економічна безпека, управління, загрози, механізм, стратегія.

Аннотация.

Лизут Р.А. Общие и детализированные стратегии управления организационно-экономической безопасностью предприятия.

В статье представлены теоретические основы формирования стратегий управления организационно-экономической безопасностью аграрных предприятий в разрезе отдельных целей субъектов с использованием различных подходов. Различают три типа стратегий обеспечения организационно-экономической безопасности: стратегия предотвращения переферостания в угрозу имеющихся факторов дестабилизации; стратегия ликвидации существующих угроз; компенсационная стратегия, направленная на возмещение уже нанесенного ущерба в результате действия угрозы. Определено, что преимущество для эффективного обеспечения организационно-экономической безопасности имеют стратегии первых двух типов. Стратегии 3-го типа используются, если первые две уже невозможно применить или, когда ущерб возможно компенсировать.

Ключевые слова: организационно-экономическая безопасность, управление, угрозы, механизм, стратегия.

Abstract.

Lizut R.A. General and detailed strategies of management of organizational and economic security of enterprises.

The theoretical principles of forming strategies for managing the organizational and economic security of agrarian enterprises are analyzed in the article in the context of individual goals of the subjects using different approaches. There are three types of strategies for ensuring organizational and economic security: a strategy to prevent the development of threats to the existing factors of destabilization; a strategy for eliminating existing threats; compensation strategy aimed at compensating for the damage already caused as a result of the threat. It is determined that the first two types of strategies have the advantage of effective organizational and economic security. Type 3 strategies are used when the first two are no longer applicable, or when the damage can be compensated.

Key words: organizational and economic security, management, threats, mechanism, strategy.